COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 09.08.2005
COM(2005) 367 definitief

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot intrekking van Besluit 2001/131/EG van de Raad van 29 januari 2001 houdende afsluiting van de overlegprocedure met Haïti in het kader van artikel 96 van de ACS-EG- partnerschapsovereenkomst

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

De artikel 96-besluiten

Na de gemanipuleerde verkiezingen van 2000 en gezien het feit dat de situatie in Haïti niet in overeenstemming werd geacht met de democratische beginselen van de Overeenkomst van Cotonou, besloot de Raad van de Europese Unie op 29 januari 2001, overeenkomstig artikel 96, lid 2, onder c), van de Overeenkomst van Cotonou, passende maatregelen te nemen. Volgens deze maatregelen werd de EG-steun aan Haïti gedeeltelijk geschorst (geen directe begrotingssteun aan de Haïtiaanse regering, geen notificatie van de middelentoewijzing uit het 9e EOF voor 239 miljoen euro), terwijl de resterende middelen uit het 8e EOF (voor 84,4 miljoen euro) opnieuw werden toegewezen om rechtstreeks ten goede te komen aan de Haïtiaanse bevolking. De EU stelde de normalisering van haar betrekkingen met Haïti afhankelijk van de voorwaarden en maatregelen die zijn opgenomen in Resolutie 822 van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) betreffende de organisatie van vrije en eerlijke verkiezingen.

Het besluit van 2001 werd op 21 januari 2002 bij Besluit 2002/131/EG herzien en verlengd, op 10 januari 2003 bij Besluit 2003/53/EG en op 22 december 2003 bij Besluit 2003/916/EG.

De politieke situatie in Haïti veranderde aanzienlijk in 2004 met het vertrek van toenmalig president Aristide. De snelle politieke ontwikkelingen (hierna kort samengevat) maakten een belangrijke herziening van de situatie noodzakelijk en Besluit 2004/681/EG tot wijziging van Besluit 2001/131/EG werd op 24 september 2004 goedgekeurd. Dit besluit is van kracht tot en met 31 december 2005, maar moet na zes maanden opnieuw worden bekeken. Met dit besluit werden alle eerdere maatregelen ingetrokken (en werd 95,6 miljoen euro vrijgegeven) met als enige uitzondering de ondertekening van het nationaal indicatief programma in het kader van het 9e EOF (72 miljoen euro), die pas zou plaatsvinden na parlementsverkiezingen die door de bevoegde Haïtiaanse instanties en door de internationale gemeenschap als vrij en eerlijk worden beschouwd en die in overeenstemming zijn met Resolutie 822 van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS).

De overgangsperiode naar een democratisch verkozen regering die van start ging met de installatie van een interim-regering in 2004 en zal leiden tot gemeenteraads-, parlements- en presidentsverkiezingen in het najaar van 2005, wettigt thans een herziening van het bestaande besluit en een intrekking van de resterende maatregelen zoals hieronder beschreven. Hiermee krijgt de interim-regering in deze moeilijke periode een concrete steun in de rug en wordt zij aangemoedigd het verkiezingsproces te respecteren.

Achtergrond

Begin 2004 leidde een langdurige periode van geweld en bloedvergieten op 29 februari 2004 tot het vertrek van president Aristide. De opperrechter van het Hooggerechtshof van Haïti, Boniface Alexandre, werd als interim-president beëdigd en op 17 maart 2004 werd een interim-regering onder de leiding van Gerard Latortue beëdigd. De interim-regering heeft zich ertoe verbonden binnen 18 maanden vrije en eerlijke verkiezingen te organiseren. Momenteel is gepland de verkiezingen in het najaar van 2005 te houden; eerst gemeenteraadsverkiezingen op 9 oktober 2005, daarna parlementaire en presidentsverkiezingen in twee ronden op 13 en 18 december 2005, zodat de verkozen president op 7 februari 2006 zijn ambt kan aanvatten. De interim-regering van Haïti heeft beloofd meer prioriteit te geven aan het herstel van een

klimaat van veiligheid en vertrouwen in het land. Dit wordt cruciaal geacht voor het herstel van de democratie in Haïti.

Bij de VN-resoluties van 29 februari 2004 en van 30 april 2004 werd respectievelijk de inzet goedgekeurd van multinationale interim-troepen en vervolgens, op 1 juni, van stabilisatietroepen onder Braziliaans leiderschap om de veiligheidssituatie te stabiliseren en de interim-regering bij het democratiseringsproces te steunen. Het mandaat van MINUSTAH werd tot eind juni 2005 verlengd in afwachting van een akkoord in de Veiligheidsraad over een ruimere verlenging met een periode van waarschijnlijk 12 maanden.

Na informeel overleg in mei 2004 op verzoek van de Raad richtte premier Latortue een brief aan de toenmalige Commissaris voor Ontwikkeling, de heer Poul Nielson, waarin hij de **verbintenissen van zijn regering** voor de overgangsperiode op diverse gebieden uiteenzette. In april 2005 presenteerde de Commissie aan de ACS-groep van de Raad een verslag overeenkomstig de in het besluit vastgestelde verplichting tot herziening na zes maanden. Dit verslag werd voorbereid in samenwerking met de ambassades van de EU-lidstaten in Port-au-Prince en bevat een presentatie van de stand van zaken ten aanzien van deze verbintenissen. In maart 2005 bracht Commissaris Louis Michel een bezoek aan Haïti en pleegde hij er intensief overleg om de situatie ter plaatse te evalueren. De VN-Veiligheidsraad zond op zijn beurt in april 2005 een missie naar Haïti en de secretaris-generaal van de VN presenteerde in mei 2005 een verslag over de VN-stabiliseringsmissie in Haïti. **Alle voornoemde verslagen schetsen over het algemeen een vergelijkbaar beeld van de toestand in Haïti.**

Huidige situatie

Op politiek vlak is het proces van nationale dialoog en verzoening op 7 april van start gegaan. Het inclusieve karakter van deze dialoog laat wel te wensen over, aangezien de partij van ex-president Aristide elke betrokkenheid weigert, ondanks de herhaalde uitnodiging van de president aan de Lavalas-partij om deel te nemen. Een aantal kleinere politieke partijen smelt geleidelijk aan samen tot grotere formaties met het oog op de komende verkiezingen.

Met de hierboven beschreven **verkiezingskalender** wordt naar verluidt vooruitgang geboekt. De verkiezingen vallen rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de CEP – Conseil Electoral Provisoire – daarbij van nabij gesteund door MINUSTAH. Het UNDP en de OAS coördineren de steun voor de organisatie van de verkiezingen; de OAS met name op het gebied van de kiezersregistratie. Het totale verkiezingsbudget bedraagt momenteel 62 miljoen dollar en wordt door geldschieters gedragen. De EU heeft een bijdrage van in totaal 18 miljoen euro in het vooruitzicht gesteld. De Commissie bereidt momenteel een verkiezingswaarnemingsmissie voor. De financiering daarvan komt nog bovenop de voormelde 18 miljoen euro.

De veiligheidssituatie blijft precair en een punt van grote zorg. Regelmatig zijn er opstootjes, moorden, ontvoeringen en gewapende overvallen. De nationale politie van Haïti is nog te zwak en heeft nog niet genoeg van haar corrupte verleden afstand genomen om een significante stempel te drukken op de veiligheidssituatie. Daarom biedt MINUSTAH veel steun bij de ordehandhaving. Het is duidelijk dat het mandaat en de middelen (zowel qua personeel als qua materieel) van MINUSTAH met het oog op een grotere effectiviteit versterkt dienen te worden. Momenteel wordt hierover in de VN-Veiligheidsraad van gedachten gewisseld.

Op het gebied van de mensenrechten is er enige verbetering, aangezien de schendingen van de mensenrechten die onder de vorige regering de regel waren zeker niet tot het beleid van de interim-regering horen. Voelbare verbeteringen op het gebied van de mensenrechten blijven echter uit vanwege de proliferatie van gewapende benden in het land en een gevoel van straffeloosheid dat in de hand wordt gewerkt door de aanwezigheid van corrupte figuren in de veiligheidsdiensten en de grote zwakte van het gerechtelijke systeem. Samen met de CIDA werkt de EU aan een programma ter versterking van het gerechtelijke systeem en ook andere geldschieters zoals de EU-lidstaten zijn op dit vlak actief.

Er is een begin gemaakt met de vooralsnog vrij sporadische **ontwapening van gewapende benden,** vooral van ex-militairen, met name in de streek van Cap-Haïti. Deze operaties zullen moeten worden opgevoerd om het voor de organisatie van verkiezingen noodzakelijke veiligheidsniveau te bereiken.

Internationale steun voor Haïti

De interim-regering geniet de volle steun van alle belangrijke betrokken partijen in Haïti, en ook van de Verenigde Staten, Frankrijk, Spanje en diverse Latijns-Amerikaanse staten, en internationale organisaties zoals de VN, de OAS, de Wereldbank, het IMF, de Inter-Amerikaanse Bank voor Ontwikkeling en anderen. De verhoudingen met de CARICOM, die door het vertrek van president Aristide gespannen waren, worden geleidelijk aan weer beter.

De internationale geldschieters en de interim-regering hebben hun goedkeuring gehecht aan een interim-samenwerkingskader (ICF) dat als basisdocument heeft gediend voor de donorconferentie van Washington in juli 2005. Bij die gelegenheid is een som van 1,2 miljard dollar toegezegd, waarvan de grootste individuele steunverlening voor rekening van de EU komt.

In maart 2005 werd in Cayenne een internationale conferentie over Haïti georganiseerd. Daarbij herhaalden de geldschieters hun toezeggingen voor directe steun uit het jaar 2004 in Washington en tot versnelde uitkering daarvan, uit solidariteit met Haïti en om de Haïtiaanse bevolking het tastbare bewijs te leveren dat het lopende politieke proces in de goede richting verloopt.

Parallel daarmee organiseert de regering van Canada op 16 en 17 juni een internationale conferentie over Haïti in Montreal. Tijdens deze conferentie zullen voorstanders van Haïti debatteren over kwesties als veiligheid en stabiliteit, de verkiezingen en de steunverlening.

Economisch herstel

Het Internationaal Monetair Fonds heeft de inspanningen van de regering van Haïti voor economisch herstel positief geëvalueerd. Het verslag erkent dat dit herstel een langdurig proces is, gezien de moeilijke algemene toestand in het land, en stelt vast dat de maatregelen van de regering hebben geleid tot een daling van de inflatie, een stabilisering van de wisselkoers en een netto toename van de internationale reserves. De prestaties onder een SMP van het IMF (april-september 2004) waren tevredenstellend, alle kwantitatieve doelstellingen werden ruimschoots gehaald en op het gebied van structurele maatregelen werd goede vooruitgang geboekt[1]. Hierop volgde noodsteun na een conflictsituatie (EPCA) van oktober

[1] Verslag van de IMF-medewerkers over het overleg krachtens artikel IV van 2005.

2004 tot september 2005. Ook nu werden de meeste kwantitatieve doelstellingen gehaald en werden structurele maatregelen ten uitvoer gelegd. Haïti heeft zijn achterstallige schulden bij de Wereldbank afbetaald waardoor een snelle herschikkingsoperatie mogelijk werd. Door inkomstenderving en vertragingen in de door geldschieters gefinancierde maatregelen is echter een herziening van de begroting nodig geworden en moesten bepaalde uitgaven opnieuw als een prioriteit worden gesteld om het economische herstel zoveel mogelijk te favoriseren. Volgens het Artikel IV-rapport verwacht het IMF voor 2005/2006 een reële groei van het BBP van 3% en een inflatie van 10%. Daarna zal het een hele opdracht zijn de groei op 4% te handhaven en de nodige overheidsinkomsten te genereren om een substantiële verbetering van de sociale voorzieningen en de institutionele capaciteit van de overheid te financieren. Een absolute noodzaak daarvoor zijn succesvolle verkiezingen, nationale verzoening en voortgezette financiële steun door de geldschieters.[1]

Het voorstel van de Commissie

De Commissie is van oordeel dat de politieke en mensenrechtensituatie, hoewel nog niet optimaal, geleidelijk aan toch in de goede richting evolueert. De inspanningen om de afspraken inzake de verkiezingskalender na te komen, de goede prestaties van de regering inzake economisch herstel, dat cruciaal is voor de strijd tegen de armoede en de daardoor gevoede ontevredenheid, geweldpleging en onveiligheid, de brede steun van de internationale gemeenschap aan de bevolking van Haïti en de interim-regering, de lange aanloopperioden die nodig zijn om programma's voor ontwikkelingshulp op te zetten en ten uitvoer te brengen, hebben de Commissie er daarom toe gebracht voor te stellen om de resterende artikel 96-maatregel in verband met de vrijgave van 72 miljoen euro van het 9e EOF in te trekken.

De Commissie stelt voor in de brief aan de Haïtiaanse premier met de aankondiging van deze intrekking te wijzen op het belang dat de EU hecht aan democratie, de rechtsstaat, goed bestuur en mensenrechten, en de regering van Haïti aan te sporen zich verder voor de uitvoering van haar verbintenissen ten aanzien van de EU en het volk van Haïti in te spannen.

De Unie zal nauw betrokken blijven bij de ontwikkelingen in Haïti door een voortdurende en geïntensiveerde politieke dialoog, in de context van de Overeenkomst van Cotonou, met de interim-regering en de nieuwe regering die uit de komende verkiezingen zal voortkomen.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot intrekking van Besluit 2001/131/EG van de Raad van 29 januari 2001 houdende afsluiting van de overlegprocedure met Haïti in het kader van artikel 96 van de ACS-EG- partnerschapsovereenkomst

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst[2], die op 1 april 2003 in werking is getreden, en met name op artikel 96,

Gelet op het Interne Akkoord tussen de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende maatregelen en procedures voor de tenuitvoerlegging van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst[3], en met name op artikel 3,

Gezien het voorstel van de Commissie,[4]

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Op grond van Besluit 2001/131/EG[5] werd de financiële steun aan Haïti gedeeltelijk geschorst als "passende maatregelen" in de zin van artikel 96, lid 2, onder c), van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst.

(2) Volgens Besluit 2004/681/EG, dat op 31 december 2005 vervalt, dienen de maatregelen binnen zes maanden te worden heroverwogen.

(3) In maart 2005 heeft een door het voorzitterschap van de Europese Unie, de Europese Commissie en de vertegenwoordigers van de lidstaten in Haïti ingestelde werkgroep een evaluatieverslag opgesteld met een stand van zaken inzake de specifieke verplichtingen van de regering van Haïti om de essentiële elementen van artikel 9 van de Overeenkomst van Cotonou toe te passen, meer bepaald wat betreft de mensenrechtensituatie, de democratische beginselen en de rechtsstaat, met het oog op een volledig herstel van een constitutioneel en democratisch stelsel.

(4) De huidige toestand inzake veiligheid, eerbiediging van de mensenrechten en armoede in Haïti is uiterst zorgwekkend. Deze toestand werd bevestigd door het verslag van de missie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in april 2005. De

---

2 PB L 317 van 15.12.2000, blz. 3.
3 PB L 317 van 15.12.2000, blz. 376.
4 PB C […] van […], blz. […]
5 PB L 48 van 17.2.2001, blz. 31. Besluit laatstelijk gewijzigd bij Besluit 2004/681/EG (PB L 311 van 8.10.2004, blz. 30).

internationale gemeenschap heeft er zich echter herhaaldelijk toe verbonden de interim-regering en het volk van Haïti te steunen in hun streven naar democratie en economische en sociale ontwikkeling.

(5) De interim-regering verdient het vertrouwen van de Europese Unie om de politieke overgang te verzekeren, in het bijzonder door de organisatie van vrije en eerlijke verkiezingen volgens de afgesproken verkiezingskalender,

BESLUIT:

Artikel 1

Besluit 2001/131/EG wordt ingetrokken.

De bijlage wordt vervangen door de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 3

Het Europees Parlement wordt volledig en onmiddellijk op de hoogte gesteld van dit besluit.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE

Brief aan de interim-regering van Haïti

Excellentie,

De Europese Unie hecht veel belang aan artikel 9 van de Overeenkomst van Cotonou. Het partnerschap tussen de ACS en de EG is gebaseerd op de eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen en de beginselen van de rechtsstaat; dit zijn essentiële elementen van de overeenkomst, die de grondslag van onze betrekkingen vormen.

De Europese Unie heeft de recente ontwikkelingen in Haïti van nabij gevolgd, met name de benoeming van de nieuwe interim-regering van Haïti die op 17 maart 2004 onder uw leiding werd beëdigd na uitgebreid overleg op grond van het CARICOM/OAS-programma.

Op 12 mei 2004 hebben in Brussel besprekingen plaatsgevonden tussen u en de Europese Commissie over de politieke agenda van de interim-regering met het oog op het herstel van de democratische en grondwettelijke orde. De Europese Unie heeft nota genomen van de afspraken die daarbij zijn gemaakt, met name inzake de verbetering van de mensenrechtensituatie, de invoering van democratische beginselen, waaronder vrije en eerlijke verkiezingen, de beginselen van de rechtsstaat en een behoorlijk bestuur, zoals vermeld in uw schrijven aan de Commissie van 25 mei 2004. Deze bindende afspraken, die nog steeds van kracht zijn, zullen te zijner tijd moeten leiden tot een grotere politieke stabiliteit in Haïti.

De Europese Unie heeft de ontwikkelingen in Haïti op alle vlakken van nabij gevolgd en een zeer actieve rol gespeeld in de inspanningen van de internationale gemeenschap om het land op zijn ambitieuze en moeilijke weg naar democratisch bestuur bij te staan. Wij zijn er absoluut van overtuigd dat de bevolking van Haïti recht heeft op een beter bestaan in een veilig en stabiel land waar de democratische beginselen, de mensenrechten, de rechtsstaat en goed bestuur volledig worden gerespecteerd.

Zoals u bekend is, heeft de Europese Unie een leidende rol gespeeld bij de opstelling en goedkeuring van het interim-samenwerkingskader en was zij op de conferentie van Washington in 2004 de grootste individuele geldschieter voor de ontwikkeling van Haïti. Sindsdien is grote vooruitgang geboekt en de kapitaalstromen halen geleidelijk aan het gewenste niveau naarmate het land beter in staat is de financiële en technische steun te verwerken.

De Europese Unie heeft zeer nauw samengewerkt met alle internationale actoren en zij heeft haar volle steun betuigd aan de VN-missie in Haïti, MINUSTAH, en aan de belangrijke inspanningen die deze laatste heeft geleverd om de regering en de nationale politie van Haïti bij te staan in het creëren van de nodige veiligheid en stabiliteit met het oog op de verkiezingen in het najaar van 2005 en voor een succesvolle uitvoering van de programma's voor duurzame ontwikkeling.

De Europese Unie heeft de geboekte politieke en economische vooruitgang via eigen bronnen en via de rapporten van de Veiligheidsraad over Haïti geëvalueerd en heeft besloten de bij Besluit xxx getroffen maatregelen in te trekken. Volgens deze maatregelen had de ondertekening van het nationaal indicatief programma voor Haïti in het kader van het 9e EOF na de parlementsverkiezingen met de nieuwe democratisch verkozen regering moeten

plaatshebben. Momenteel wordt echter de programmering van het 9e EOF reeds met uw regering besproken en zal het NIP zo spoedig mogelijk na de afsluiting van de programmering worden ondertekend. Het is van belang dat dit proces zo snel mogelijk vooruitgaat zodat de daarmee samenhangende maatregelen ten behoeve van de bevolking van Haïti zo spoedig mogelijk ten uitvoer kunnen worden gebracht.

Voor het welslagen van de samenwerking is het van groot belang dat de gebrekkige hulpabsorptiecapaciteit door goed bestuur en maatregelen ter versterking van de hulpbeheercapaciteit wordt verbeterd. De voorwaarden voor de tenuitvoerlegging zullen worden aangepast aan de capaciteit van het land op het gebied van een behoorlijk beheer van de overheidsfinanciën.

De Europese Unie zal de verdere ontwikkelingen van het democratiseringsproces van nabij volgen, met name wat betreft het nakomen van de afspraken van de interim-regering op het gebied van de mensenrechten, de nationale dialoog, de democratische beginselen en economisch goed bestuur, en de voorbereiding van gemeenteraads-, parlements- en presidentsverkiezingen. De Unie is verheugd over de aangekondigde verkiezingskalender waarbij de gemeenteraadsverkiezingen voor oktober 2005 en de parlements- en presidentsverkiezingen in twee ronden voor november en december 2005 zijn gepland. De nieuwe regering kan dan in februari 2006 haar werkzaamheden aanvatten. De Europese Unie is er vast van overtuigd dat niets deze cruciale verkiezingskalender mag vertragen en steunt het verkiezingsproces met 18 miljoen euro. Voorts onderzoekt de Europese Unie de mogelijkheid om een waarnemingsmissie naar de verkiezingen te sturen.

De Unie zal de ontwikkelingen in Haïti op de voet blijven volgen door in de context van de Overeenkomst van Cotonou met uw regering en de regering die na de komende verkiezingen zal worden gevormd een voortdurende en versterkte politieke dialoog te voeren.

Met de meeste hoogachting.

Brussel,

Voor de Commissie

Voor de Raad

De voorzitter